

STO LET

**organizovaného včelařství
na Žarošicku**

1912–2012

Otevření včelařského domu v roce 2005

Sto let organizovaného včelařství na Žarošicku

V letošním roce slaví náš včelařský spolek sto let existence. Naši členové včelaři v kraji vína, v Žarošicích, Uhřicích, ve Zdravé Vodě, Násedlovicích i v Silničné. Počet členů se ustálil asi na třiceti včelařích a třech stovkách včelstev. Ustavující schůze pro okres ždánský se konala 12. března 1912 v Žarošicích. Na této schůzi byla založena zápisová kniha, která byla pečlivě udržovaná a dochovala se v neporušeném stavu. Jak vyplývá z této knihy, činnost spolku byla čínorodá, ale bohužel těžce zkoušená první a druhou světovou válkou. Přes všechnu tu poválečnou bídu byla vždy činnost spolku obnovena. Proto si musíme lidí, kteří obětavě pracovali pro spolkovou činnost a udržovali zavčelení v krajině, velmi vážit. Do dnešní přetechnizované doby působí včelařství jako opravdový koníček v protikladu všem těm pracovním povinnostem, které včelaři a jejich rodiny v běžném životě mají. Musíme také říct, že bez spolupráce se starosty a podpory od jednotlivých obcí bychom si naši spolkovou činnost nedokázali představit. Proto máme díky pochopení zastupitelstva a potažmo paní starostky Mokré včelařský dům. Toto zázemí je pro nás včelaře neocenitelné. Proto si mohu jenom přát, aby spolupráce s vedením jednotlivých obcí dále pokračovala. A samozřejmě bych si přál, aby naši včelaři měli vždy plné ruce práce s vytáčením medu, aby naše včelíčky byly zdravé a i sami včelaři byli vždy v plné kondici a zdraví. Přeji tomuto mikroregionu, ať vykvete do nádherné růže, která nikdy nezvadne.

*Říha Jiří
předseda ZO ČSV Žarošice*

Sto let včelařského spolku

Sto let z pohledu historie je jen nepatrné mžiknutí oka, z pohledu života člověka je to období několika generací. Z pohledu životaschopnosti spolku je to věk nadmíru obdivuhodný. A právě takové výročí si připomínají členové ZO Českého svazu včelařů v Žarošicích.

Při příležitosti devadesátiletého výročí byla vydána brožura zpracovaná PaedDr. Eduardem Flodrem, která se činností tohoto spolku vcelku podrobně zabývala. Při nynějším stém výročí dovolte jen některé poznámky a drobnosti, které by dokreslily bohatou a zásluhou činnost od založení spolku až po dnešní stav.

Nejstarší okolní včelařskou organizací byl Včelařský spolek pro Ždánice a okolí založený 24. listopadu 1912 v Žarošicích v hostinci tehdejšího poslance říšské rady Rudolfa Malíka. Vznikl tak další včelařský spolek s členy od Karlína až po Nechvalín. Členové spolku pocházeli převážně z řad vesnických elit obyvatelstva – učitelé, státní zaměstnanci, hostinští a větší sedláci. Za úkol si spolky dávaly zvýšení odbornosti, zavádění nových poznatků do včelaření i propagaci včelaření na veřejnosti. Od těchto zásad v podstatě včelařský svaz nikdy neustoupil a ani v dobách nesvobody nepodlehł politickým tlakům tak, jak jsme byli svědky u některých jiných organizací. Toto vše je patrné ze zápisů všech sedmi knih, které se zachovaly od roku 1912 až po dnešek. Schází jen zápisy z období 1. světové války a těsně po ní, což je vcelku pochopitelné. Bohužel schází i zápisy ze schůzí z let 2002–2007, kdy tehdejší jednatel zápisy nepsal. Je to jistě škoda, že v době, kdy spolek získal do užívání včelařský dům v Násedlovicích a začal budovat vnitřní zařízení, nemáme o této činnosti žádnou písemnou památku.

Poměrně málo záznamů o včelaření je i v obecních kronikách a v jiných zdrojích. A tak jen několik poznámek o včelařích z Násedlovic tak, jak jsou uloženy v kronikách a v paměti obyvatel. Jako nejstarší ze známých včelařů se uvádí Emerich Panáček z č. 31 z konce 19. století. V zahradě jeho domu stál více než 20 metrů dlouhý včelín, v něm umístěné špalky (úly na divokou stavbu bez rámků) po obou stranách. Proto jedna včelstva vylétala k jihu, druhá k severu. V jednom roce se med bral z jedné řady, v dalším roce z druhé. Tím byla umožněna další stavba, výměna díla a prostor pro novou snůšku. Tento včelín již dávno nestojí, včely nejsou ani v zahradě jeho vnuka Josefa Panáčka, který byl pokračovatelem této záliby i činovníkem včelařského spolku. Dalším včelařem, o kterém bych se rád zmínil, je František Tenora, řídící uč.v.v. (1863-1937) Působil na mnoha místech Vysočiny, nejdéle v Molemburku 35 let. Do Násedlovic se přistěhoval s rodinou svého syna Božetěcha, který zde koupil hospodu. Ve včelařském spolku léta vykonával funkci jednatele, byl odborníkem na svém místě a radami i pomocí přispěl k rozvoji včelaření v regionu. Ve své době to byl vážený člověk, podporoval i jiné aktivity, věnoval se historii a vykopávkám v okolí. Do nově postaveného kostela zakoupil křížovou cestu, která zde vydržela až do šedesátých let. Rovněž syn Božetěch se věnoval včelaření, velkou oblibu si však získal jako hostinský a byl vyhlášený v celém okolí.

Další významnou osobou Včelařského spolku byl Rudolf Gála. Původně železniční zaměstnanec na regionální trati Čejč-Ždánice se včelaření věnoval již od mládí, neboť lásku ke včelám přebíral od svého dědy Josefa. Byl propagátorem včelaření a sadaření, zasloužil se o výsadbu meruňkového a ovocného sadu o rozloze téměř 30 ha v Násedlovicích i o jeho údržbu. Propagoval výsadbu medonosných stromů a rostlin.

Samozřejmě se nemohu nezmínit o zapáleném včelaři Josefu Zelinkovi. Začínal jako poštovní doručovatel a vypracoval se na poštmistra, stejnou pílí se projevoval i ve včelaření. Celá léta jsem ho viděl denně navštěvovat a pracovat ve včelíně. Stejně poctivě pracoval i ve výboru Včelařského spolku jako jednatel a jeho zápisy ze schůzí jsou zkrátka vzorové.

To jsou jen takové útržky ze vzpomínek a zápisů na některé včelaře z Násedlovic. To samé by se samozřejmě dalo napsat i o mnoha dalších včelařích z okolí. Mějme na paměti dobu, kdy nejezdila auta, nebyl k dispozici telefon a všechny nynější vymoženosti, neexistovala ani nějaká výrazná podpora od státu, přesto se včelaři scházeli, svému ušlechtilému koníčku se mnohdy bez zisku věnovali.

Doba se však změnila, lidé se od spolkového i politického života čím dál tím více distancují, preferují soukromí a nezájem o věci veřejnosti opravdu prospěšné. A tak Český svaz včelařů zůstává jedním z mála spolků, který se vymyká ze současného trendu.

Do další stovky let bych rád popřál všem včeličkářům hodně úspěchů, přeji rychlé překonání vnitřních neshod a potíží, větší společenské uznání nejen díky produkci včelích produktů, ale i za nezastupitelnou službu při opylování rostlin.

*Josef Puk
místostarosta obce Násedlovice
kronikář obce*

Včelařský svaz ZO Žarošice

Ke 100. výročí vydáváme tuto brožuru včelařského svazu Žarošice. Vzhledem k tomu, že byla k 90. výročí vydána brožura, v níž pan Flodr dosti podrobně popsal jednotlivé historické události, tak bych jen doplnil události za poslední dobu.

Zpráva z ustavující valné schůze Včelařského spolku pro okres žďanický konané dne 10. března 1912 v Žarošicích.

1. Schůzi zahájil učitel z Uhřic František Oliva proslovem o účelnosti zřízení samostatného spolku včelařského.

2. Přečteny stanovy a usnesen roční příspěvek 60 haléřů na člena.

3. Zápis o přijímání nových členů a placení příspěvků.

4. Zvolen výbor a funkcionáři:

Karel Tyroch, předseda; František Oliva, jednatel; Josef Doležal, pokladníkem

V čele každé vesnice byl jmenován důvěrník, který se staral o svolávání schůzí a získávání nových členů.

Byli to za:

Archlebov – Josef Doležal, učitel

Dražůvky – František Hojač, rolník

Dambořice – Josef Vágner, učitel

Karlín – Josef Šófr, nadučitel

Násedlovice – Cyril Bělič, učitel

Nenkovice – Karel Tyroch, nadučitel

Uhřice – Petr Plachý, stolař

Věteřov – Sopůch, rolník

Zdravá voda – Rudolf Kaspar, učitel

Žarošice – Rudolf Malík, rolník a hostinský

Želetice – František Mager, obchodník a rolník

Vypsáno z Kroniky o založení včelařského spolku.

Včelařský svaz Žarošice pod vedením pana Františka Plachého a Eduarda Flodra se dostal na vysokou úroveň a byl uznáván včelařskou obcí. Pan Plachý je učitelem včelařství, pan Flodr přednášejícím odborníkem a jejich přednášky jsou žádány u různých organizací. Pan Flodr dále vedl včelařský kroužek, kde dosahoval se svými včelařiky dobrých výsledků v různých znalostních soutěžích. Mikuláš Belák se nám stará o velmi důležité aerosolové léčení včelstev v zimním období. Miroslav Brychta absolvoval kurz prohlížečů včelstev, jehož úkolem je sledovat zdravotní stav včelstev. V Žarošicích jako obci s největším počtem včelařů kontroluje stav spadu roztočů Miloslav Křížka, což je důležité kvůli včasnému léčení včelstev. Konaly se různé přednášky a výstavy a uskutečnil se kurz chovu matek na šlechtitelské stanici Kývalka.

Po odstoupení vedení včelařského svazu bylo v roce 2010 zvoleno nové vedení. Předsedou se stal Jiří Říha, jednatelem Miroslav Brychta a pokladníkem Roman Švábík. Pořádaly se dál přednášky a po dva roky na Vánočních trzích i ukázky pečení a zdobení perníků.

Obec Uhřice nám přispívá 3000 korun, obec Žarošice 20 000 korun ročně. Tyto prostředky nám pomáhají při léčení včelstev, slouží i na nákup různého vybavení, například mezistěnky na obnovu včelího díla. V roce 2011 byly nakoupeny za 24 000 korun

odpařovače na kyselinu mravenčí určené k léčbě včelstev. Tato částka stačila asi na polovinu odparníků pro včelstva. V letošním roce bychom chtěli dokoupit zbylou část.

V poslední době začíná být roztoč varoa destruktorem odolnější vůči některým léčivům a vznikají problémy s jeho likvidací. Letošní teplý a suchý podzim totiž výrazně přispěl k rychlému rozmnožení tohoto roztoče. Některé organizace toto podcenily a už ke konci podzimu měly velké ztráty na včelstvech. V Šardicích měli více jak poloviční úhyn ještě před zazimováním. V naší organizaci se nám však tato situace podařila zvládnout a zazimovávali jsme jen s drobnými úhyny. Obec Násedlovice hradí náklady na údržbu a energie včelařského domu v Násedlovicích. Tímto bychom chtěli poděkovat obcím za podporu při včelaření a zavčelení zdejší oblasti. Včelařská obec má vysoký věkový průměr. Nejmladším členem je Petr Tihelka z Uhřic (19 let), nejstarším je Leopold Kašuba ze Zdravé Vody (91 let). V letošním roce (12. 2. 2012) byl na členské schůzi přijat nový člen Václav Tlapák z Uhřic. Tímto se počet členů navýšil na 29. Ke konci roku 2011 bylo nahlášeno k zazimování 324 včelstev.

Seznam členů ČSV ZO Žarošice

Jméno	Bydliště	Počet včelstev
1. Belák Mikuláš	Žarošice	3
2. Brychta Miroslav	Násedlovice	39
3. Dobeš Michal	Násedlovice	2
4. Fronek Jaroslav	Násedlovice	8
5. Flodr Eduard	Brno	21
6. Fojtík Svatopluk	Žarošice	15
7. Frýbort Martin	Žarošice	8
8. Hodesová Tereza	Heršpice	3
9. Holomek František	Hrušky	3
10. Kašuba Leopold	Zdravá Voda	6
11. Konečný Josef	Žarošice	25
12. Kouřilová Hana	Uhřice	7
13. Křížka Miloš	Žarošice	38
14. Mrkva Jiří	Žarošice	2
15. Němec Jan	Želetice	14
16. Němec Jan ml.	Želetice	5
17. Plachý František	Žarošice	39
18. Princílek Václav	Dražůvky	6
19. Rus Ivo	Kyjov	5
20. Říha Jiří	Brno	39
21. Sedá František	Žarošice	10
22. Staněk Vlastislav	Žarošice	2
23. Štos Rudolf	Dražůvky	7
24. Švábik Roman	Žarošice	3
25. Tihelka Petr	Uhřice	3
26. Tihlařík Jan	Uhřice	2
27. Válka Josef	Brno	7
28. Zámoravec Miroslav	Brno	2
29. Tlapák Václav	Uhřice	0

Přehled funkcionářů za uplynulých 100 let

Tito funkcionáři svou činnost prováděli ve svém volném čase pro chod včelařských organizací.

Funkci předsedy zastávali:

1912–1921 Karel Tyroch
1922–1923 František Oliva
1924–1926 Rudolf Kaspar
1927–1945 Petr Plachý
1945–1958 Rudolf Gála
1959–1967 Matouš Konečný
1968–1969 Atonín Žalkovský
1969–1972 Jan Tihlařík
1974–1989 Jan Snášel
1990–1993 Radomír Drápal
1994–1995 Josef Hroudný
1995–2001 František Plachý
2002–2009 Eduard Flodr
2010–dosud Jiří Říha

Funkci jednatele zastávali:

1912 František Oliva
1922–1923 Josef Doležal
1924–1930 Cyril Bělič
1931 Josef Vlasák
1931 Václav Broukal
1932–1934 František Tenora
1935–1937 Josef Houšť
1945–1954 Čeněk Racek
1955–1960 Jaroslav Brychta
1961–1993 Josef Zelinka
1994–2001 Radomil Drápal
2002–2009 František Plachý
2010–dosud Miroslav Brychta

Funkci místopředsedy zastávali:

1912–1922 Rudolf Malík
1922–1926 Rudolf Růžička
1927–1932 Cyril Hána
1933–1934 Bojislav Matuška
1945–1960 Václav Broukal
1961–1969 František panáček
1969–1971 Svatopluk Fojtík
1972–1974 Matouš Konečný
1974–1989 Jaroslav Fronek
1990–1997 Josef Snášel
1999 Svatopluk Fojtík

Funkci pokladníka zastávali:

1912 Josef Doležal
1922–1926 Josef Strmiska
1927–1931 Václav Broukal
1932–1933 Gustav Valášek
1934–1960 Josef Adamec
1961–1962 Karel Válka
1962–1973 Josef Snášel
1974–2000 Jaroslav Horych
2000–2009 Svatopluk Fojtík
2010–dosud Roman Švábík

Složení výboru od roku 2010

Předseda

Jiří Říha

Brno

Jednatel

Miroslav Brychta

Násedlovice

Pokladník

Roman Švábík

Žarošice

Předseda revizní komise

Leopold Kašuba

Zdravá Voda

Nákazový referent

Mikuláš Belák

Žarošice

Miloš Křížka

Žarošice

Včelařský dům

Náš svaz včelařů ZO Žarošice se řadí k těm málo včelařským organizacím, které mají svůj vlastní včelařský dům. Tento včelařský dům nám byl slavnostně předán 19. 6. 2005 v Násedlovicích starostkou obce Vlastou Mokrou za účasti starostů okolních obcí a zástupců okresního svazu Hodonín.

Následovalo vystoupení dětského souboru Konopky, povídání o medu s jeho ochutnávkou, ochutávka medoviny a výstava včelí kosmetiky. Ve včelařském domě je stálá výstava starých úlů. Jezdí sem různé organizace na prohlídky a přednášky, byl zde natáčen krátký televizní přenos. Byly zde i exkurze dětí ze základní školy Žarošice či z místní školy. Ve dvoře tohoto objektu jsou umístěny i včely.

Jako organizace tyto prostory využíváme ke schůzím a na přednášky. Na zřízení včelařského domu má zásluhu obec Násedlovice a bývalé vedení organizace. Mikroregion Ždánicko získal dotaci na výrobu nástěnek a podstavců pro stálou expozici, která je nainstalována ve společenské místnosti. Toto zařízení vyrobil pan Michal Večeřa. U příležitosti stého výročí plánujeme s Obecním úřadem Násedlovice výsadbu stromu a dřevin před včelařským domem, čímž vznikne menší parčík, který zde snad setrvá i po další generace. Náklady na výsadbu stromů jsou odhadnuty na 15 tisíc korun, tyto náklady bude hradit obec Násedlovice.

Včelařský dům a já

Na místě dnešního včelařského domu bydlel pan Ludvík Štěrba. Byl to nevlastní otec mé babičky Milady Tomáškové. Jako malé děti mě a mé dva sourozence občas hlídal, když nastal podzim, byla brzy tma a rodiče byli v práci. Sedával na lavičce před domem u staré hrušně, která měla malé plody, kouřil svoje oblíbené viržinko nebo porcelánovou fajfku. Na dvoře byla studna s dřevěnou stříškou a rumpálem na vytahování nádoby s vodou. Po dvoře bě-

hala drůbež a ve chlévě byla kráva. Ve vedlejší komůrce byl kamenný šroťák sestavený ze dvou mlýnských kamenů, které ležely na sobě. V tom vrchním byla uprostřed díra, kterou se sypalo obilí, po straně byla zapuštěna dřevěná násada. Ručním otáčením vrchního kamene se šrotovalo obilí určené ke krmení. Když byla tma, zapálila se petrolejová lampa. Skleněný cylindr se musel nasadit ve správný okamžik, aby nebyl zakouřený. Zezadu byla odrazová plocha, která určovala směr světla.

Pak zde bydleli Pavel Tvarog a Dana Pacasová. Dům si částečně přestavěli. Po čase dům prodali obci a odstěhovali se. Obec dům zbořila a přestavěla do dnešní podoby. Byl předán svazu žen a mládeži. Byly zde konány schůze a oslavy k různým událostem. V zadní části byla kuchyň, kde se pekly koláče na svatby. Při rekonstrukci kulturního domu se postavila nová kuchyň a pečení se tam přestěhovalo. Probíhalo zde i cvičení pro ženy. Muselo se však topit v kamnech a i přesto zde byly v zimních měsících špatné podmínky, a tak časem i toto cvičení zaniklo a objekt zůstal nevyužíván. V roce 2004 jsem začal včelařit, a tak se opět vracím na místo svého dětství.

Miroslav Brychta, jednatel ZOČSV

Včelařský kroužek

V roce 1956 byl založen včelařský kroužek v budově měšťanské školy v Žarošicích. Po deseti letech tento kroužek zanikl. Včelařský kroužek byl znovu založen v roce 2000 v Žarošicích a měl čtyři členy. V roce 2001 se navýšil na šest členů. Náplní práce ve včelařském kroužku bylo a je získat základní vědomosti a praktické zkušenosti v ošetřování včelstev, práce se dřevem, zhotovování rámků, zatačování mezistěn atd. K tomu také přispívají besedy, které jsou doplňovány promítáním videokazet. Schůzky kroužku se pravidelně konají každý týden v základní škole a v zimním a částečně i jarním období se konají na školní zahradě a také ve včelařském domě v Násedlovicích. Na konci června se koná dvoudenní soustředění ve včelařském domě, ve kterém děti samostatně provádějí prohlídky včelstev

i ostatní práce se včelami. Práce našeho včelařského kroužku byla tak zajímavá, že zaujala i brněnskou televizi a v roce 2007 natočila dvacetiminutový spot, který vysílala třikrát v různých termínech.

Za jedenáct let práce včelařského kroužku samostatně včelaři pět bývalých žáků. V naší republice se konají každý rok dvě soutěže včelařských kroužků – oblastní

a národní. Z každé oblastní soutěže postupují tři žáci do národní soutěže, která se koná v červnu v Nasavrkách. Z našeho kroužku se účastnil František Bukovský (dvakrát), Roman Švábík (dvakrát) a Lukáš Gajárek (rovněž dvakrát). Roman Švábík se v roce 2007 umístil v národní soutěži Zlatá Včela v Nasavrkách na druhém místě a byl delegován na národní soutěž do Bratislavy, kde se umístil na 3. místě. Za poslední dva roky jsme získali z dotací Jihomoravského kraje pro včelařský kroužek 50 tisíc korun na nákup včelařských potřeb a vybavení. Jednou z podmínek k získání dotací byla i spolupůčast včelařského svazu v celkové výši 9 tisíc.

Od roku 2000 až do konce školního roku 2011 vedl včelařský kroužek Eduard Flodr. Od letošního školního roku 2011 vede včelařský kroužek Václav Princlík.

Dotace – kočování

Že včelaření není jen o medu, ale jeho hlavní náplní je opylovací činnost včel, si uvědomuje vláda a i úředníci v Bruselu, protože počty včel začaly rychle klesat vlivem šíření nemocí, zhoršení životního prostředí a úbytku včelařů. Starší včelaři už fyzicky nemohou a mladým se moc nechce. Při práci se včelstvy se zdvihají nástavky, které váží i třicet kilogramů. Evropská unie začala dotovat i některé nákupy včelařských potřeb a také výměnu starých úlů za moderní. Český svaz včelařů v naší republice tyto dotace čerpá ve vysokém podílu. K tomuto se připojil i Jihomoravský kraj a od roku 2010 přispívá podle přísných pravidel včelařům. Díky těmto podporám se daří obnovit mnoho dnes nevyhovujících úlů a zmodernizovalo se vybavení včelařů. V naší organizaci po dodržení přísných pravidel získali tři včelaři dotaci z Jihomoravského kraje. Touto pomocí se navýšily stavy včelstev a stoupl počet mladých včelařů a zájemců o včelaření.

Dotace na zazimovaná včelstva se výrazně snižují a dále se budou snižovat. V roce 2011 byla dotace na zazimované včelstvo 97,50 korun. Na zazimování včelstva je potřeba asi 15 kilogramů cukru. Průměrná cena cukru je 20 korun. Aby nebylo vše jednoduché, došlo i ke zpřísnění podmínek při kočování. Kočování včelstev je podrobno přísným veterinárním předpisům. Kočovné vozy musí mít technickou prohlídku a splňovat stejné podmínky jako jiná vozidla, čímž se kočování prakticky zastaví.

Včelí produkty

Med – je nejpřirozenějším a nejzdravějším sladidlem, na rozdíl od cukru obsahuje mnoho minerálních látek a je lehce stravitelný. Medu je spousta druhů, co květina – to jiný med. Proto jsou medy rozděleny do dvou základních skupin: květový a medovicový, nazývaný také lesní.

Hlavními květovými medy jsou u nás řepka, akát, lípa a slunečnice. K těmto medům včely přinášejí i nektar z rostlin, které kvetou v tomto období, a dochází tak k mísení jednotlivých druhů. Medovicový neboli lesní med je tmavý a včely jej sbírají jako nestrávené cukry na mšicích, které sají šťávu z listů stromů a z jehličnanů. Krystalizace medu probíhá různou rychlostí u jednotlivých druhů medu. Správný med musí krystalizovat a krystalizace není vadou medu.

Vosk – vylučují mladé včely ze svých žláz na zadečku a zpracovávají ho k vytváření jednotlivých buněk a na stavbu včelích plástů.

Pyl – slouží jako hlavní potrava pro vývoj včelstva. Každá rostlina má svůj tvar pylového zrna. Toho se využívá při rozboru medu ke zjištění, z kterých oblastí pochází, nebo z kterých států je k nám dováženo.

Propolis – včely sbírají jako lepkavou hmotu na pupenech rostlin a svými včelími přísadami vytvářejí přírodní antibiotika, která využívají ve svém úlu.

Mateří kašička – slouží jako potrava pro vývoj včely od vajíčka až po dospělou včelu. Larva, ze které vznikne matka ve vystavěném matečníku, doslova plave v této kašičce, a dorůstá tak větších rozměrů než normální včela. Mateří kašičku včely produkují jen v mladém věku.

Včelí jed

Včelí jed je používaným léčivem na revmatické potíže, vysoký krevní tlak a zánětlivá onemocnění. Při bodnutí včelou dochází k otoku a u některých osob může vyvolat alergickou reakci nebo až anafylaktický šok, při kterém je potřeba podat léky nebo vyhledat lékařskou pomoc.

Z historie včelařství

Už na skalních kresbách pravěkého člověka, jejichž vznik se odhaduje na 15 až 20 tisíc let před naším letopočtem, jsou zobrazené včely a lidé sbírající med. První písemné zprávy jsou z Egypta asi z roku 3 tisíce před naším letopočtem. V Egyptských pyramidách byly objeveny nádoby s medem a i po tak dlouhé době díky malé vlhkosti a teplotě kolem 12 °C se uchovaly v dobrém stavu. V naší oblasti se včelaři jmenovali Brtníci. Brtníci podle medvěda Brtníka, který v lese vybíral med divokým včelám a včelaři – Brtníci se cho-

vali přesně tak. Postupem času si lidé kmeny se včelstvy přinášeli blíže ke svému obydlí a začali se o včelstva více starat a zajímat. Začali včelám přizpůsobovat jejich obydlí a zároveň se včelám přizpůsobovali i včelaři. Začali vydlabávat kmeny stromů pro usazení včel a tyto kmeny zdobili z přední strany různými obličejí a postavami. Začala tak vznikat přímo umělecká díla. Těmto úlům se říká kláty. Používali se i košnice; byly vyrobeny z pálené hlíny nebo slámy a měly tvar zvonu. V těchto úlech včely stavěly volně své dílo a zanašely ho medem. Plásty se pak vylamovaly a vymačkával se z nich med. Takovým postupem se částečně ničilo i včelstvo, protože plásty bývaly zanešené i plodem. Později se přecházelo k různým druhům úlů jakéhokoliv

rozměru. Do těchto úlů se již vkládaly dřevěné lišty, na které včely stavěly své plásty, jež se daly vytáhnout a nemusely být vybírány i s plodem včelstev. I z těchto plástů se vymačkával med, a tak celé včelí dílo bylo ničeno. Přišlo další vylepšení a začaly se používat celé rámečky a s nimi velký pokrok ve včelařství. Začal se používat velký vynález – medomet. V tomto zařízení se odstředivou silou vytáčet med z rámečků, nedocházelo již k ničení pláství, které se mohly opět použít a vložit do úlu.

O další velký vynález se zasloužil Němec Johannes Mehring, který jako první zhotovil dřevěný lis na mezistěnky a veřejně ho představil v roce 1857. Tím byl dán nový směr ve včelaření. Začaly se používat typizované rozměry rámečků, které určovaly rozměry úlů a medometů. Od typů úlů *ležany*, *budečáky* a *universály* se přešlo k nástavkovým úlům, u nichž je lepší přístup ke včelám a dají se lépe ošetřovat. Práce s těmito úly je mnohem jednodušší ale i z nich bolí záda. V poslední době se začínají používat úly z tvrzeného polystyrénu a rámečky a mezistěnky z umělé hmoty. Jak se osvědčí a kam půjde jejich vývoj, ukáže až čas.

Sto let organizovaného včelařství na Žarošicku

V roce 2012 vydal Český svaz včelařů, základní organizace Žarošice
v nákladu 100 kusů

Korektura textů: Mgr. Zbyněk Hanák

Sazba: Bedřich Maleček, Slavkov u Brna, www.bmtypo.cz

Tisk: Protisk, s. r. o.

Členové včelařského spolku v roce 2012

Schůze včelařů v roce 2012

Schůze včelařů v roce 2012

Nenkovičtí ve Včelařském domě

U příležitosti 100. výročí založení ČSV byly vysazeny před včelařským domem stromy a keře. Jedná se o tyto druhy: Lípa malolistá, lípa velkolistá, vrba jíva, javor mléč, jertlín japonský, jilm horský, jilm polní, líska a tis.

Zdobení perníků – 2004

Pečení perníků – 2005

Pečení perníků – 2005

Naše výtvary

Výroba voskových svíček